

ЗМІСТ

ВСТУП	8
Частина I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИКИ	11
Розділ 1. ЛОГІСТИКА — ІНСТРУМЕНТ РИНКОВОЇ ЕКОНО- МІКИ	11
1.1. Походження терміну та сутність логістики	11
1.2. Передумови та етапи розвитку логістики	15
1.3. Мета і завдання логістики	20
1.4. Види логістики	22
1.5. Актуальність використання логістики в удосконаленні господарської діяльності підприємств України	23
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>32</i>
Розділ 2. КОНЦЕПЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ІНТЕ- ГРОВАНОЇ ЛОГІСТИКИ	33
2.1. Сучасна концепція логістики	33
2.2. Системний підхід як методологічна база логістики	35
2.3. Концептуальна основа інтеграції логістики підприємства	37
2.4. Потенційні можливості, проблеми та умови впровадження логістичної концепції у господарську діяльність.	42
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>45</i>
Розділ 3. ЛОГІСТИЧНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ЕЛЕМЕНТИ	47
3.1. Логістична система, її властивості та структура	47
3.2. Логістичні ланцюги	54
3.3. Класифікація логістичних систем	59
3.4. Створення та вдосконалення логістичних систем	63
3.5. Оцінка функціонування та розвитку логістичних систем	73
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>81</i>
Розділ 4. ЛОГІСТИЧНІ ПОТОКИ	82
4.1. Потоківі процеси у логістиці	82
4.2. Матеріальні потоки, їх показники та класифікація	85
4.3. Інформаційні потоки та їх класифікація	87
4.4. Фінансові потоки та їх класифікація. Потоки послуг. Ін- тегровані логістичні потоки.	94
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>99</i>

Розділ 5. ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ	100
5.1. Логістична діяльність, логістичні процеси, функції та операції	100
5.2. Види логістичної діяльності та логістичних функцій	103
5.3. Класифікація логістичних операцій	107
5.4. Організація логістичної діяльності	110
5.5. Інфраструктура логістичних процесів	114
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>116</i>
Розділ 6. ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	117
6.1. Логістична місія та логістичне середовище підприємства	117
6.2. Сутність та місце логістичного менеджменту	119
6.3. Взаємодія логістичного менеджменту з маркетингом, з фінансовим та виробничим менеджментом	123
6.4. Логістичні зв'язки підприємства	126
6.5. Стратегічне управління логістикою	127
6.6. Організаційні структури управління логістикою	139
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>146</i>
Частина II. ФУНКЦІОНАЛЬНО-БАЗОВИЙ ПОДІЛ ЛОГІСТИКИ	147
Розділ 7. ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА	147
7.1. Традиційна і логістична концепція організації виробництва	148
7.2. Внутрішньовиробничі логістичні системи та їх роль в удосконаленні управління виробництвом товарів та послуг	153
7.3. Управління матеріальними потоками у сфері виробництва	154
7.3.1. Виштовхувальні та витягувальні системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці	154
7.3.2. Характеристика виробничих логістичних концепцій та мікрологістичних систем	158
7.4. Організація постачання матеріальних ресурсів	173
7.5. Управління запасами у мікровиробничих логістичних системах	185
7.6. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками на виробництві	193
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>195</i>

Розділ 8. ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ У СФЕРІ ОБІГУ	197
8.1. Традиційний і логістичний підходи до управління розподілом матеріалів і готової продукції	197
8.2. Внутрішня структура та принципи функціонування каналів (ланцюжків) розподілу	201
8.3. Логістичні посередники в дистрибуції, їх класифікація та функції	208
8.4. Проектування дистрибутивних систем	213
8.5. Мікрологістичні системи управління у каналах розподілу.	217
8.6. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками в сфері обігу	221
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>223</i>
Розділ 9. ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ	224
9.1. Сутність та види обслуговування споживачів	224
9.2. Технологія роботи з клієнтами та логістичний цикл замовлення	228
9.3. Поняття та принципи логістичного сервісу	234
9.4. Формування систем логістичного сервісу	238
9.5. Оцінка рівня логістичного сервісу	240
9.6. Критерії якості логістичного сервісу	246
9.7. Логістика сервісного відгуку	250
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>251</i>
Розділ 10. СКЛАД І ТРАНСПОРТ В ЛОГІСТИЦІ.	253
10.1. Роль складів при виробництві і розподілі продукції. Сучасні тенденції формування складської мережі підприємства	253
10.2. Розподільні центри та їх розміщення	267
10.3 Типові логістичні рішення при оптимізації складської підсистеми	271
10.4. Сутність і роль транспортування в логістичних системах	280
10.5. Логістична оцінка видів транспорту.	282
10.6. Способи перевезення вантажів	287
10.7. Тарифікація перевезень і визначення витрат на перевезення	291
10.8. Вибір перевізника	299
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>301</i>
Розділ 11. ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИКИ	303
11.1. Структура та обсяги логістичних витрат	303
11.2. Ідентифікація конфлікту витрат.	312

11.3. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства	317
11.4. Логістика як фактор підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.	319
<i>Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань</i>	<i>325</i>
Розділ 12. МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА	326
12.1. Сутність та особливості міжнародної логістики	326
12.2. Аспекти глобальної логістики	330
12.3. Структура та стан світового ринку логістичних послуг	335
12.4. Єврологістика	342
12.5. Формування та функціонування міжнародних логістичних систем (МЛС)	346
<i>Питання для самоперевірки</i>	<i>356</i>
БІБЛІОГРІФІЧНИЙ СПИСОК	357
ДОДАТКИ	371
Додаток А. Визначення терміна «логістика» провідними науковцями та їх авторська інтерпретація	371
Додаток Б. Приклади використання інструментів стратегічних досліджень у сфері логістики	376
Додаток В. Класифікація складських приміщень за методикою Knight Frank	379
Додаток Г. Фактори, що впливають на формування логістичних витрат	383
Додаток Д. Класифікація логістичних витрат за функціональною ознакою	385
Додаток Е. 1. Загальноєвропейські транспортні коридори.	387
2. Національна мережа МТК України	388
Додаток Ж. Характеристика мультимодальних сполучень міжнаціональних транспортних осей	389
Додаток З. Відповідь до практичного завдання	391

***«Getting the right product, to the right place, at the right time,
in the right quantity, with the right quality, at the right cost,
for the right customer»***

(Правило «7R» — ключовий слоган логістики)

ВСТУП

Досвід розвинутих країн та передових компаній показує, що логістика є стратегічним фактором успіху в сучасному бізнесі. Використання логістичного підходу в менеджменті вітчизняних підприємств є необхідною умовою підвищення ефективності господарювання, конкурентоспроможності та активізації їх інтеграції у світову економічну систему.

Як відомо, під логістикою розуміють інтегроване управління матеріальними та супутніми потоками для досягнення цілей підприємства з мінімально можливими витратами.

Пошук шляхів скорочення витрат у цій галузі йде у напрямку вдосконалення управління постачанням, збутом, зберіганням товарів, поліпшенням взаємодії постачальників, споживачів та посередників, зміни технології руху матеріальних потоків тощо. Концепція інтеграції цих процесів дістала назву «логістика».

Головні переваги логістики полягають у:

- інтегрованому підході, що дозволяє координувати та синхронізувати діяльність суб'єктів господарювання на мікро- та макрорівні та є відображенням загального закону синхронізації як засобу оптимізації в природі та суспільстві;

- гнучкості логістичних систем, яка сприяє ефективному функціонуванню підприємств в умовах непевності та неочікуваного впливу негативних і позитивних чинників.

Впровадження методів логістичного менеджменту в практику господарювання дозволяє підприємствам істотно скоротити запаси, прискорити оборотність оборотних коштів, знизити собівартість продукції та логістичних витрат, найбільш повно задовольняти потреби споживачів в логістичному сервісі і, таким чином, отримати значні конкурентні переваги. Собівартість продукції сьогодні значною мірою визначається логістичними процесами. До того ж партнери нерідко основною вимогою висувають швидкість та своєчасність доставки, яка залежить від рівня логістичного менеджменту.

Особлива актуальність застосування логістики в економіці України як на макро- так і мікрорівні обумовлена таким:

- глобалізаційними та євроінтеграційними процесами, в яких Україна намагається брати активну участь;

- проникненням на український ринок ТНК та установлення стійких зв'язків з іноземними партнерами, які використовують нові підходи в управлінні;

- недостатнім використанням досить високого транзитного потенціалу України, обумовленого вигідним географічним положенням та потужним транспортним комплексом;
- стрімким розвитком ринку логістичних послуг (транспортних, складських та ін.) при незадоволеності зростаючого попиту на високоякісні послуги;
- тенденцією до логістичного аутсорсингу — передавання підприємствами логістичних послуг спеціалізованим операторам (логістичним провайдерам);
- наближенням параметрів промислового виробництва до сфери послуг — виготовлення продукції малими партіями на замовлення;
- створюваними логістикою додатковими можливостями виживання та розвитку підприємств в умовах нечітко прогнозованих економічних результатів, зрушення попиту та кризи.

В останній час спостерігається зростання інтересу до логістики з боку керівників вітчизняних підприємств. Особливо це стосується підприємств, які мають більш-менш постійні відносини із західними іноземними замовниками їх продукції, деталей, вузлів. Західні партнери, застосовуючи стратегію управління постачальниками, нерідко навіть вимагають впровадження логістичного підходу у діяльність вітчизняного партнера.

В Україні з 2000 року логістика була включена до переліку нормативних дисциплін напряму підготовки «Менеджмент». Дослідження ринку праці показують, що в Україні попит на логістів перевищує пропозицію і буде довгий час підтримуватись на високому рівні. Однак, українські підприємства, які впроваджують інтегроване логістичне управління, становлять дуже незначну частку, а нерідко керівництво підприємства навіть немає уявлення про сутність логістичного підходу. Для цього необхідне прискорення подальшого поширення концепції логістики як світогляду суб'єктів господарювання України та її впровадження в якості практичного управлінського інструменту в підприємницькій діяльності.

Матеріал посібника охоплює широке коло питань логістики, починаючи від теоретичних основ логістики, особливостей побудови логістичних систем до процедур прийняття рішень по основних напрямках професійної діяльності менеджера з логістики.

Посібник підготовлено відповідно до навчального плану з підготовки фахівців за галузями знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент» на основі розробленого і апробованого авторами курсу лекцій і практичних занять з навчальних дисциплін «Логістика», «Міжнародна логістика» з використанням найновіших матеріалів. Зміст навчального посібника «Логістика» повністю

відповідає структурі Галузевого стандарту підготовки бакалаврів на пряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Навчальний посібник складається із двох частин. Перша частина розкриває концептуальні засади логістики. У другій частині навчального посібника викладено засади логістичного управління підприємством у функціональних напрямках логістики. Вивчення матеріалу посібника дозволить:

- отримати цілісне уявлення про теоретичні та методологічні основи логістики;
- засвоїти підходи до формування логістичних систем та мереж;
- оволодіти навичками оптимізації логістичних функцій та операцій на підприємствах;
- сформулювати уявлення про сучасні логістичні інформаційні системи.